

Música de carrer i cambra

Víctor Gayà

En esmentar *El pobre músic*, una de les poques obres narratives del dramaturg Franz Grillparzer (1791-1872), és immediata l'associació al corrent anomenat Biedermeier, amb tota la connotació de conservadorisme i de realisme sentimental i petitburgès. Tanmateix, aquesta etiqueta que durant molt de temps ha pogut dissuadir més d'un lector (i editor) no deixa de ser més que una mera circumstància afegida a un text que té un interès indubtable per molts de motius. En aquest sentit, l'apèndix de Xavier Jové és de gran ajuda per a entendre i contextualitzar l'autor i una obra com aquesta, que té un notable rerefons autobiogràfic o, més exactament, *autopsicogràfic*.

Estructurada en tres parts, la primera introdueix amb gran finor l'ambient social de l'època de la Restauració amb les seves diferències i punts de contacte entre les diverses classes; a la segona –la que conté el nus argumental–, un vell músic de carrer relatarà la seva peripècia vital; i a la tercera part, el mateix narrador de la primera descriurà el sorprenent desenllaç que el músic ja no pot contar.

La peripècia d'aquest pobre músic, que prové d'una família respectada i benestant i que acaba convertint-se en un ésser marginal, es basa en el conflicte amb el pare; un conflicte no únicament no superat, sinó ni tan sols afrontat. Podríem dir que es tracta d'una situació edípica mai no resolta, que tindrà conseqüències en la manera dèbil i ingènua de plantar cara al món en general, i en la manera poc decidida i vigorosa de relacionar-se amb les dones. Així i tot, mai no podrà el caràcter honrat, ni les maneres educades, ni la dignitat; i, per un altre costat, malgrat la seva manca de puixança, aconseguirà despertar en una

El pobre músic

FRANZ GRILLPARZER

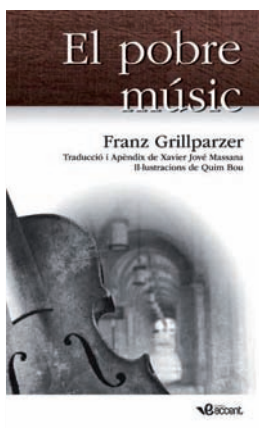
Traducció i apèndix de Xavier Jové Massana

Il·lustracions de Quim Bou

Papers amb Accent

Girona, 2011

120 pàgines / 14 euros

EL TEMPS

Franz Grillparzer pintat per Moritz Michael Daffinger.

dona uns sentiments que van molt més enllà de la compassió o l'afecte maternal.

Amb aquests elements temàtics i argumentals, sembla lògica l'atribució d'aquest autor –almenys en aquesta novel·la– al realisme postromàntic. No obstant això, el sentimentalisme no solament roman sempre controlat i depurat, sinó que es converteix per l'estil i per la composició en una expressió de gran riquesa formal que, a més, inclou un gran fons metafòric.

En aquest darrer sentit, “l'al·legoria d'un fracàs”, com es diu a la contracoberta del llibre, conté elements simbòlics molt potents, com el de la línia de guix pintada a terra per tal de delimitar unes hipotètiques habitacions, o el que resumeix el sentiment musical més enllà de les habilitats o capacitats per a la música: “No sabia [...] tocar això i allò, sinó només, en general, tocar.”

En definitiva, tenim davant un text que, al marge de possibles prevencions i de la història concreta narrada, aporta molts d'elements d'anàlisi psicològica i social, una factura literària de gran talla i la possibilitat d'una lectura en clau actual, la qual cosa el converteix en un clàssic, ni que sigui –com diu Xavier Jové– “un clàssic menor”; i, en tot cas, es tracta d'un llibre que es llegeix amb delectació.

Pel que fa a la traducció, cal remarcar la innecessària inclusió de mots o expressions arcaïtzants, sobretot a les primeres pàgines, i potser també el fet de no haver mantingut plenament el ritme del text original, que tant apreciava Kafka, com es recorda al llibre mateix.

Per un altre costat, els dibuixos de Quim Bou també estarien en la línia de les estampes de segles anteriors, i sembla que s'hagin dissenyat per a il·lustrar més l'època en què la narració va ser escrita que no la narració mateixa tal com avui serà llegida.

Amb tot, *El pobre músic* és un llibre molt recomanable que no decebrà ningú que s'hi acosti sense prejudicis.